

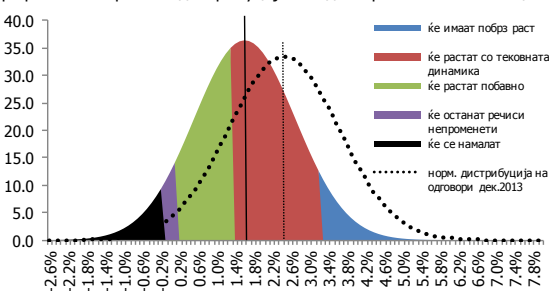
Анкета за инфлациските очекувања

Со цел да се унапреди анкетното мерење на инфлациските очекувања, Народната банка на Република Македонија во текот на 2013 година презеде активности за подетална анализа на искуствата на другите централни банки поврзани со спроведување на анкетите. Врз таа основа се изврши и преосмислување на постојната анкета, заради нејзино поголемо приближување до европската пракса.

Новиот формат на анкетниот лист содржи две прашања, едно со квалитативен и едно со квантитативен карактер. Првото прашање за инфлациските очекувања е уредено на квалитативен начин, односно испитаниците не даваат квантитативен одговор, туку ја посочуваат насоката и степенот на промени на цените во споредба со промената во претходните 12 месеци. Процедурата за мерење на квалитативните одговори е со примена на пристапот на веројатност на Карлсон и Паркин (1975), којшто претпоставува дека при доволно голем број испитаници, очекуваната промена на цените е нормално распределена кај популацијата. Прашањето со квантитативниот карактер бара од испитаникот прецизно да ја определи очекуваната просечна стапка на промена на цените во 2014 и 2015 година.

Како и претходно, Анкетата за инфлациските очекувања опфаќа три групи испитаници: економски аналитичари, претпријатија и финансиски институции. Притоа, квалитативното прашање за очекувањата гласи: „Во споредба со изминатите 12 месеци, каква промена очекувате кај потрошувачките цени во следните 12 месеци? а) ќе имаат побрз раст; б) ќе растат со тековната динамика; в) ќе растат побавно; г) ќе останат речиси исти; д) ќе се намалат; е) тешко е да се одреди“, додека прашањето со квантитативен карактер гласи: „Кои се Вашите очекувања/прогнози за просечната стапка на инфлација во 2014 и 2015 година?“.

Графикон 1. Нормална дистрибуција на одговорите на испитаниците

Извор: НБРМ, Анкета за инфлациските очекувања.

Анкетата за инфлациски очекувања беше спроведена во јуни 2014 година¹. Резултатите од Анкетата покажуваат најголема концентрација на одговорите на испитаниците во сегментот на очекувања за непроменета динамика на инфлацијата, односно една третина (33,3%) од испитаниците очекуваат цените да растат со тековната динамика во следните 12 месеци. Понатаму, 25% од испитаниците очекуваат забавување на растот на инфлацијата, 18,1% очекуваат непроменети цени, додека 16,7% очекуваат побрз раст на цените. Само 2,8% од испитаниците очекуваат намалување на цените

во следните 12 месеци. Во услови на просечна инфлација во претходниот 12-месечен период од 1,3%, испитаниците очекуваат инфлацијата да забави во просек за 0,3 процентни поени во следниот 12-месечен период, **односно очекуваат просечна инфлација од 1,0%**. Од аспект на одделните анкетирани групи, најголемо забавување очекуваат анкетираниите **финансиски институции** (очекувана инфлација од 0,8%), потоа **претпријатијата** (очекувана инфлација од 0,9%), додека **економските аналитичари** очекуваат инфлацијата да забави на 1,2%. За 2014 и 2015 година испитаниците очекуваат пониска просечна стапка на инфлација споредено со претходната анкета (сегашните очекување се стапка на инфлација од 2,2% за 2014 година и 2,6% за 2015 година, наспроти 2,7% за 2014 година и 2,9% за 2015 година според априлската анкета). Испитаниците како главни фактори за своите очекувања ги наведуваат ниските домашни инфлациски остварувања, ниската инфлација во евро-зоната, можниот раст на цените на храната заради временските непогоди кои го зафатија регионот, како и неизвесноста околу движењето на цените на енергенсите во услови на воени кризи во Украина и Ирак.

¹ Процентот на респонзивност на Анкетата, спроведена во јуни изнесува 38,3%. Гледано по групи испитаници, кај финансиските институции респонзивноста е 55,6%, потоа следуваат економските аналитичари со 44,8% и претпријатијата со 31,1%.